

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa A. H.

przeciwko J. K. i P. K.

o nakazanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 września 2010 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 2 lutego 2010 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Powód A. H. w pozwie przeciwko P. K. i J. K. początkowo wnosił o nakazanie pozwanym, aby udostępnił mu pokój w należącym do nich lokalu mieszkalnym. W kolejnych pismach procesowych, precyzując żądanie pozwu, powód domagał się zapewnienia mu innego lokalu mieszkalnego na wypadek, gdyby pozwani nie zgodzili się z nim mieszkać. W piśmie z dnia 21 stycznia 2009 r., oznaczając wartość przedmiotu sporu na kwotę 130.000 zł, powód wskazał, że „o taką wartość mieszkania mu chodzi”, gdyby pozwani nie zgodzili się z nim mieszkać bądź nie zapewnili mu innego lokalu.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2009 r. Sąd Rejonowy w O., uznając się niewłaściwym rzeczowo, na podstawie art. 17 pkt 4 w zw. z art. 200 § 1 k.p.c. przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2009 r. powództwo zostało oddalone. Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że Sąd Okręgowy rozpoznawał w pierwszej kolejności żądanie nakazania udostępnienia powodowi pokoju w mieszkaniu pozwanych, a następnie kolejno żądania udostępnienia innego lokalu mieszkalnego ewentualnie zapłaty kwoty 130.000 zł, zgłoszone na wypadek nieuwzględnienia żądania pierwszego.

Powód od wyroku tego wniósł apelację.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2 lutego 2010 r. Sąd Apelacyjny apelację odrzucił. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Apelacyjny stwierdził, że powód - wezwany do uzupełnienia braków formalnych apelacji przez wskazanie zakresu zaskarżenia, dokładne określenie żądania oraz wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia - uzupełnił część braków formalnych, za wyjątkiem wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd podniósł, że stosownie do art. 368 § 2 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe należy oznaczyć wartość przedmiotu zaskarżenia. Nieusunięcie tego braku apelacji powoda, pomimo wezwania, uzasadnia jej odrzucenie na podstawie art. 373 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie powód domaga się jego uchylenia, powołując się na orzeczenia Sądu Najwyższego świadczące o „liberalnym podejściu” do wymagania oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia oraz skutków nieusunięcia braków w tym zakresie. Powód podniósł, że określił wartość przedmiotu sporu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, „wskazując wysokość swojego alternatywnie zgłoszonego żądania w kwocie 130.000 zł” i stanowiło to podstawę przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O. jako właściwemu rzeczowo. Sąd ten nie miał wątpliwości co do zakresu i wysokości żądań pozwu, o czym świadczy treść uzasadnienia wyroku z dnia 7 grudnia 2009 r. W zażaleniu podniesiono, że braki w prawidłowym sformułowaniu apelacji wynikały z faktu, że powód nie był zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, gdyż wnioski o jego ustanowienie zostały oddalone. Wskazując ponadto, że wyrok Sądu pierwszej instancji został zaskarżony w całości, skarżący twierdził, iż Sąd odwoławczy nie powinien mieć wątpliwości co do wartości przedmiotu zaskarżenia, która w sprawie wynosi 130.000 zł

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji zostały, w toku procedury naprawczej, wyjaśnione wątpliwości co do wartości przedmiotu sporu. Oznaczenie przez powoda tej wartości na kwotę 130.000 zł stało się podstawą przekazania przez Sąd Rejonowy sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu i nie było kwestionowane. Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji wynika, że powód zgłosił na wypadek nieuwzględnienia żądania głównego (nakazania pozwanym udostępnienia pokoju w ich lokalu mieszkalnym) dwa inne żądania ewentualne, z których jedno dotyczyło zapłaty kwoty 130.000 zł, i tak określone żądania były przedmiotem rozpoznania oraz orzeczenia Sądu Okręgowego.

Wystąpienie z żądaniami ewentualnymi powoduje, że wartość przedmiotu sporu nie jest określana na podstawie wartości wszystkich żądań łącznie, lecz wyłącznie jednego z nich (por. postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 1966 r., I CZ 29/66, OSPiKA 1967, nr 2, poz. 36). Gdy w takiej sytuacji wśród zgłoszonych roszczeń znajduje się roszczenie pieniężne, należy stosownie do art. 19 § 1 k.p.c. przyjąć, że dochodzona kwota stanowi wartość przedmiotu sporu (por. postanowienie SN z dnia 6 grudnia 2006 r., IV CZ 96/06, niepubl.). Ponieważ wartość żadnego z pozostałych zgłoszonych przez powoda roszczeń nie przewyższała wartości roszczenia pieniężnego, brak było przeszkód, aby zasada ta znalazła w sprawie zastosowanie. Wobec tego, że powód zaskarżył wyrok z dnia 7 grudnia 2009 r. w całości, dochodzona przez niego kwota pieniężna stanowiąca wartość przedmiotu sporu w sprawie była również wartością przedmiotu zaskarżenia w apelacji (art. 368 § 2 w zw. z art. 19 k.p.c.).

Zgodnie z art. 368 § 2 k.p.c., obowiązek wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia dotyczy każdej sprawy o prawa majątkowe, jednakże jego niespełnienie mimo wezwania uzasadnia odrzucenie apelacji na podstawie art. 370 k.p.c. (art. 373 k.p.c.) jedynie wówczas, gdy w świetle znajdującego odpowiednie zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. stanowi przeszkodę do nadania jej biegu i rozpoznania (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 27 marca 2008 r., III CZP 7/08, OSNC 2009, nr 4, poz. 55 i powołane tam orzeczenia, a także postanowienie SN z dnia 5 września 2008 r., I CZ 65/08, niepubl.).

Wartość przedmiotu zaskarżenia nie budziła w sprawie wątpliwości, gdyż stanowiła ją oznaczona kwota pieniężna, na którą wyraźnie wskazywał zakres zaskarżenia wyroku (w całości). Nieuzupełnienie przez powoda braku formalnego apelacji w zakresie oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie stanowiło więc przeszkody do nadania jej biegu i rozpoznania.

Nie zachodziła zatem przyjęta w zaskarżonym orzeczeniu podstawa odrzucenia apelacji, co uzasadniało jego uchylene, stosownie do art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu zażaleniowym może nastąpić dopiero w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, stosownie do jego wyniku.